

Spookbeleid

Sietske Waslander

Didactiefonline,, september 2018

In de nachtelijke uren voor de Tweede Kamer op reces gaat, gebeuren er vaak vreemde dingen. Zo schafte de Kamer in de nacht van 5 op 6 juli 2018 de kleutertoets af. Dat is opmerkelijk, want die toets is nooit ingevoerd. De kleutertoets is een goed voorbeeld van spookbeleid. Net als bij een spookfile op de snelweg: hoewel er feitelijk niets aan de hand is, staat iedereen toch stil. Dat komt door een kettingreactie. Een automobilist remt, de automobilist daarachter remt iets sterker af, de volgende nog sterker en voor je het weet ontstaat er een file. Bij spookbeleid gebeurt iets vergelijkbaars. Zonder dat er een feitelijke aanleiding is, doet iedereen alsof er iets is afgesproken.

Halverwege de jaren negentig ontstond er discussie over de beste manier om geld voor het bestrijden van onderwijsachterstanden over scholen te verdelen. De basisgedachte was simpel. Als je bij jonge kinderen achterstanden meet, kunnen scholen met de meeste kinderen met de grootste achterstanden ook het meeste geld krijgen. Voorwaarde: taalachterstand meten bij jonge kinderen. Zo ontstond de gedachte van een 'kleutertoets'. De Tweede Kamer zag destijds niets in het voorstel: het werd geen beleid. In de jaren nul ontstond er opnieuw discussie. De commissie-Dijsselbloem verbaasde zich over het gebrek aan betrouwbare prestatie-indicatoren in het onderwijsveld. De commissie deed verschillende voorstellen om het onderwijs meer *evidence-based* te maken. De basisschool kende al een eindtoets. Als scholen ook een begintoets zou afnemen, kon hun 'toegevoegde waarde' worden vastgesteld. Het concrete voorstel was om bij leerlingen in groep 3 het niveau van taal en rekenen te meten. De Tweede Kamer zag er nog steeds niets in: het werd wederom geen beleid.

Scholen moesten ondertussen wel een leerlingvolgsysteem invoeren. In de meest gebruikte systemen zitten toetsen voor heel jonge kinderen. De inspectie verwachtte eigenlijk ook dat scholen een toets bij kleuters zouden afnemen. Zonder dat iemand hardop had gezegd dat dit moest.

In 2013 drong de Tweede Kamer aan op terughoudendheid van de inspectie. Die mochten niet meer vragen of de school ook toetsen afnam bij kleuters. Maar daarmee liet het spook zich niet verdrijven. In een zomerse nacht in 2018 werd een motie aangenomen om de toetsen voor heel jonge kinderen uit het leerlingvolgsysteem te halen. De tijd zal leren of de kleutertoets nu echt verdwijnt. Spookbeleid is hardnekkig. En het onderwijs zit er vol mee.